

DAFTAR SUMBER

Buku

- Adinegoro. (1949). *Falsafah Ratu Dunia*. Jakarta: Balai Pustaka.
- _____. (1950). *Melawat Ke Barat Jilid I*. Jakarta: Balai Pustaka.
- _____. (1963). *Publisistik dan Djurnalistik*. Jakarta: Gunung Agung.
- Bachtiar, Ahmad, dan Erowati, Rosida. (2011). *Sejarah Sastra Indonesia*. Jakarta: Lembaga Penelitian UIN Syarif Hidayatullah.
- Black, Henry Campbell. (1990). *Black Law Dictionary*. Saint Paula: West Publishing.
- Herlina, Nina. (2015). *Metode Sejarah*. Bandung: Yayasan Sejarawan Masyarakat Indonesia Cabang Jawa Barat.
- Gottschalk, Louis. (1985). *Mengerti Sejarah*. terj. Nugroho Notosusanto. Jakarta: Penerbit Universitas Indonesia (UI-Press).
- Kraak, Menno Jan dan Ormeling, Ferjan. (2007). *Kartografi Visualisasi Data Geospasial*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press.
- Notodidjojo, Soebagijo Ilham. (1987). *Adinegoro : Pelopor Jurnalistik Indonesia*. Jakarta: CV Haji Masagung.
- Rahzen, Taufik, & Muhidin M. Dahlan, dkk. (2007). *Seabad Pers Kebangsaan, 1907-2007*. Jakarta: I:BOEKOE.
- Tatang, Sastrawiria. (1955). *Ensiklopedi Politik*. Jakarta: Perpustakaan Perguruan Kem. P.P. dan K.
- Soekanto, Soerjono. (1987). *Sosiologi: Suatu Pengantar Edisi Baru Ketiga 1987*. Jakarta: Rajawali.
- Sumihardjo, Abdurrachman, dkk. (2002). *Beberapa Segi Perkembangan Sejarah Pers Di Indonesia*. Jakarta: Penerbit Buku Kompas.

Bookchapter

- Reid, Anthony. (1988). *The Identity of 'Sumatra' in History* dalam buku *Culture And Society of North Sumatra*. Australian National University : Dietrich Reimer Verlage.

Jurnal

- Agustono, Budi et al (2020). Kita Sumatera Sinbun newspaper as Japanese propaganda media in East Sumatera. *TALENTA Conference Series: Local Wisdom, Social, and Arts*, 3, 11-15. DOI: 10.32734/lwsa.v3i4.1122
- Reid, Anthony. (1971). *The Birth of the Republic in Sumatra*. *Indonesia*, 12, 21-46. <https://doi.org/10.2307/3350656>
- Said, H. Mohammed. (1973). *What Was the "Revolution of 1946" in East Sumatra?*. *Jurnal/Series Indonesia*, 015, 145-186. <https://doi.org/10.2307/3350795>.

- Siregar, Ronitua Arif, dkk. (2021). Soepomo di Dunia Pers: Kiprahnya dalam Majalah Mimbar Indonesia (1947-1958). *Historiography: Journal of Indonesian History and Education*, 1, 494-505. DOI: <http://dx.doi.org/10.17977/um081v1i42021p494-505>.
- Dhesita, Syela Joe. (2021). Adinegoro Pelopor Perjuangan Pena. *Keraton: Journal of History Education and Culture*, 3, 01, 27-32. <https://doi.org/10.32585/keraton.v3i1.1612>

Koran/Majalah

- Adinegoro. (1930, Juni 6). *Di Belakang Tabir Pertempoeran Politik di India. Pewartar Deli.*
- Adinegoro. (1948, Agustus 21). *Bahasa Indonesia Mengingat Taraf Baru. Mimbar Indonesia.*
- Adinegoro. (1948, Desember 25). *Buat yang Kedua Kalinya... Mimbar Indonesia.*
- “Aneta” Onder Nieuwe Leiding. (1951, July 12). *Het Nieuwsblad voor Sumatra.* Hlm. 2.
- „MIMBAR INDONESIA”. (1947, October 10). *Het dagblad : uitgave van de Nederlandsche Dagbladpers te Batavia.* hlm. 2. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010895957:mpeg21:p002>
- Adinegoro naar West-Duitsland?. (1951, Juny 7). *Java Bode.* hlm. 1. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010863361:mpeg21:p001>
- Aneta Onder Nieuwe leiding. (1951, July 12). *Het nieuwsblad voor Sumatra.* hlm. 2. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010476117:mpeg21:p002>
- BIOGRAFIE DJAMALUDDIN ADINEGORO. (1951, July 12). hlm. 2 <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMNIOD04:000094955:mpeg21:p002>
- Campagne tegen persbureau P.I.A..(1958, January 9). *Algemeen Handelsblad.* hlm. 3. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000037764:mpeg21:p003>
- DE AFFAIRE VAN DE „PEWARTA DELI”. (1932, September 21). *Algemeen handelsblad voor Nederlandsch-Indië.* Hlm. 1 <https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=MMKB19:000453044:mpeg21:p00001>
- De Aneta-reorganisatie. (1954, November 17). *Ijmuider Courant.* Hlm. 9. https://nha.courant.nu/issue/IJC/1954-11-17/edition/null/page/3?query=De%20Aneta-reorganisatie&sort=relevance&f_issuedate%5B0%5D=1900-01-01T00:00:00Z--%2B100YEARS&f_issuedate%5B1%5D=1950-01-01T00:00:00Z--%2B10YEARS&f_issuedate%5B2%5D=1954-01-01T00:00:00Z--%2B1YEARS&f_periodicalcode%5B0%5D=IJC
- De „Pewartar Deli". (1932, September 9). *De Indische courant.* Hlm. 2 <https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ddd:010284204:mpeg21:p002>

- De campagne tegen het persbureau PIA. (1958, January 10). *Eindhovensche dagblad*. hlm. 3.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMRHCE02:163627008:mpeg21:p00003>
- De Sumatera-Pers. (1932, Augustus 20). *Overzicht van de Inlandsche en Maleisisch-Chineesche pers, 1932, no 33*. hlm. 126 & 127.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKITLV3:002231008:00001>
- De Verdachte Journalist. Het ging om een geheim paspoort voor Moskou. (1932, September 9). *De locomotief*.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB23:001742040:mpeg21:p00009>
- De Wilde Scholen-Ordonnantie. (1933, Mey 21). *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*. hlm. 3.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010229752:mpeg21:p003>
- Directeur PIA terug. (1957, Mei 3). *Java Bode*.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010861643:mpeg21:p002>
- Eerste Indonesische wereldatlas. (1952, Augustus 16). *Java bode*. Hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010862119:mpeg21:p002>
- Ereraad Indonesische journalisten gevormd. (1955, Juny 14). *Het nieuwsblad voor Sumatra*. Hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010477858:mpeg21:p002>
- Heftige adie tegen Indonesisch persbureau PIA. (1958, January 15). *Amigoe di Curacao*. hlm. 6.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBDDD02:000211175:mpeg21:p006>
- Inlandsche Journalistiek. (1930, Mei 13). *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*. hlm. 2
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010228886:mpeg21:p002>
- Journalisten naar de R.T.C..(1949, Augustus 17). *Het dagblad : uitgave van de Nederlandsche Dagbladpers te Batavia*. hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010898504:mpeg21:p002>
- JOURNALISTEN NAAR TOKIO. (1956, Mey 3). *Algemeen Indisch dagblad : de Preangerbode*. hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010896393:mpeg21:p002>
- Journalisten naar VN. (1957, February 7). *Java Bode*. hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010861576:mpeg21:p002>
- Journalistiek..(1929, September 13). *De Indische courant*. Hlm. 2
<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ddd:010279071:mpeg21:p006>
- Kamerlid F. Goedhart in Indonesië : Een atlas voor Soekarno. (1952, Augustus 16). *Zierikzeesche Nieuwsbode*. hlm. 1
<https://krantenbankzeeland.nl/issue/zni/1952-08-16/edition/0/page/1?query=Adinegoro>
- Keputusan Presiden Tentang KB „Antara”. (1962, Oktober 4). *Merdeka*. hlm. 1.

- Naam „Aneta” gaat verdwijnen. (1954, November 18). *Arnhemse courant*. hlm. 6.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB19:000302068:mpeg21:p00006>
- Nieuw Dagblad. (1951, Mei 2). *Java Bode*. Hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010863333:mpeg21:p002>
- Nieuwe directeur Aneta werkte in Utrecht. (1951, Augustus 2). *Nieuw Utrechtsch dagblad*. hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB27:017776028:mpeg21:p00002>
- Nieuwe directie P.I. Aneta. (1951, July 11). *Java Bode*. Hlm. 1.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010864036:mpeg21:p001>
- Nieuwe PIA-directeur naar Indonesië vertrokken. (1951, September 22). *De nieuwsgier*. Hlm. 1.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010475440:mpeg21:p001>
- Propagandist Adinegoro. (1946, January 8). *Trouw*. hlm. 3.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010936594:mpeg21:p003>
- Russische autoriteiten : N-Guinea internationaal vraagstuk. (1956, October 2). *Zeeuwisch Dagblad*. hlm. 3. <https://krantenbankzeeland.nl/issue/zda/1956-10-02/edition/0/page/3?query=Adinegoro>
- Sumatra achter Soekarno en Sjahrir. (1945, December 14). *Het dagblad : uitgave van de Nederlandsche Dagbladpers te Batavia*. hlm. 1.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010897749:mpeg21:p001>
- Sumatra's bestuursvorm. (1947, Mei 5). *Eindhovensche dagblad*. hlm. 4.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB27:017810106:mpeg21:p00004>
- Sumatra-delegatie in Batavia Strafexpeditie tegen Bekassi. (1945, December 14). *Leeuwarder koerier*. hlm. 2.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010609596:mpeg21:p002>
- Ter gelegenheid van het 100-jarige bestaan van het persbureau Reuter heeft de nieuwe directeur van de Jajasan Persbureau Indonesia Aneta, de heer Djamaludin Adinegoro (midden), een zilveren schaal met inscriptie aan de general manager van Reuter, Sir Christopher Chancellor (links) aangeboden. Rechts de oud-directeur van PI Aneta, de heer J.v.d. Bogaert. (Foto PIA). (1951, July 7). *De Nieuwsgier*. hlm. 1.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010475344:mpeg21:p001>
- VAN KWAAD TOT ERGER. (1950, October 20). *Nieuwe courant*. hlm. 2
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMNIOD04:000093865:mpeg21:p002>
- Veertigjarige droom werd werkelijkheid. (1950, January 10). *Het nieuwsblad voor Sumatra*. Hlm. 4.
<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ddd:010475524:mpeg21:p004>
- Vertegenwoordiger voor West-Duitsland. (1951, Juny 6). *Algemeen Indisch dagblad : de Preangerbode*. Hlm. 1

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ddd:010896892:mpeg21:p001>

Skripsi

- Anggraini, Rati. (2016). *Etika Wartawan Dalam Peliputan Berita Kriminal Di Inewstv Sumsel* [Skripsi]. Universitas Raden Fatah Palembang.
- Herkulana. (2018). *Peran Muhammad Yamin Dalam Meraih Kemerdekaan* [Skripsi]. Universitas Sanata Dharma.
- Kusumastuti, Nurul Fajri. (2022). *Analisis Peta Kartografi Pada Surat Kabar Pewarta Deli 1935-1936* [Skripsi]. Universitas Islam Indonesia.
- Octovianna, Dila Eka Kartika. (2017). *Adinegoro dan Publisistik (Studi Eksploratif Pemikiran Tokoh Pers Adinegoro sebagai Perintis Literatur Ilmu Pers di Indonesia)* [Skripsi]. Universitas Brawijaya.

Teaching Resources

- Nuqul, Fathul Lubabin. (2018). *Teori Peran*. Disampaikan pada mata kuliah Psikologi Sosial, Psikologi, Pertemuan ke-5. Universitas Islam Negeri Malang.

Perundang-Undangan

- Presiden Republik Indonesia. (1963). Keputusan Presiden (KEPPRES) Nomor 28 Tahun 1963 tentang Perubahan Keputusan Presiden No. 376 Tahun 1962 Tentang Keanggotaan Lembaga Kantor Berita Nasional Antara. LN. 1963/No. 28, <https://jdih.setkab.go.id>; 2 hlm. Jakarta.
- Presiden Republik Indonesia. (1999). Undang-Undang Republik Indonesia Nomor 40 Tahun 1999 tentang Pers. LN. 1999/ No. 166, TLN NO. 3887, LL SETNEG : 9 HLM. Jakarta.